

Kommissionens förslag till ändring av vapendirektivet

Justitiedepartementet

2006-07-10

Dokumentbeteckning

KOM(2006)93 slutlig

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen

Sammanfattning

EG har tillträtt protokollet mot olaglig tillverkning av och handel med skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition, vilket är bifogat FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. Syftet med protokollet är att främja, underlätta och stärka samarbetet mellan de stater som är parter i avtalet i syfte att förekomma, bekämpa och göra slut på olaglig tillverkning och handel med skjutvapen, delar av skjutvapen och ammunition. För att genomföra protokollet, och förstärka åtgärder för att bekämpa organiserad brottslighet, inom gemenskapsrätten föreslår kommissionen ändringar i direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen.

De föreslagna ändringarna innebär en anpassning av direktivets bestämmelser inom ramen för de nya regler som införs genom att gemenskapen ansluter sig till protokollet. Förslaget tar sikte på följande ändringar: precisering av begreppen olaglig tillverkning och olaglig handel med skjutvapen samt delar av skjutvapen och ammunition, märkningsskyldighet vid tillverkning, även för vapen i statliga depåer som överförs till permanent civilt bruk, krav på viss tids bevarande av register över märkta vapen, påföljder för olaglig tillverkning och handel med skjutvapen samt för förfalskning, utplåning och ändring i strid med lagstiftning om tillverkningsmärkning, och införande av allmänna principer för att göra vapen obrukbara.

Sverige kan i huvudsak välkomna kommissionens förslag.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Definitioner

Förslaget innebär att utöver de definitioner som finns i artikel 1 i direktiv 91/477/EEG definieras även begreppen ”olaglig tillverkning” och ”olaglig handel”. *Olaglig tillverkning* definieras som tillverkning eller sammansättning av skjutvapen, delar till skjutvapen eller ammunition antingen med hjälp av delar som härrör från olaglig handel, eller utan tillstånd eller licens som utfärdats enligt nationell lagstiftning av en behörig myndighet i den medlemsstat där tillverkningen eller sammansättningen har skett, eller utan att vapnen märks. *Olaglig handel* definieras som förvärv, försäljning, leverans, transport och överföring av skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition från en medlemsstat eller via denna medlemsstat till en annan medlemsstat, om en av de berörda medlemsstaterna inte tillåter det i enlighet med bestämmelserna i detta direktiv eller om eldvapnen inte är märkta.

Märkning vid tillverkning och register

Kommissionen föreslår att artikel 4 i direktiv 91/477/EEG – som idag innehåller krav på att vapenhandlare skall ha tillstånd respektive vara anmälningsskyldiga med avseende på sin verksamhet och föra register över vapen – ändras på följande sätt.

För att kunna identifiera och spåra alla skjutvapen skall medlemsstaterna i samband med tillverkningen av varje skjutvapen kräva att vapnets har en märkning som gör att alla medlemsstaterna lätt kan identifiera tillverkningslandet. Medlemsstaterna skall också se till att om ett skjutvapen överförs från en statlig depå till permanent civilt bruk skall de förses med en lämplig unik märkning som gör att medlemsstaterna lätt kan identifiera det land från vilket överföringen har skett. Åtminstone för vapen i kategorierna A och B skall vapentillverkaren ha medlemsstatens tillstånd för att få bedriva sin verksamhet och när det gäller vapen i kategorierna C och D skall de medlemsstater som inte kräver att tillstånd utfärdas kräva en försäkran för utövandet av verksamheten. Vapentillverkarna skall föra ett register över alla skjutvapen i kategorierna A, B och C som de tagit emot eller lämnat ut och med uppgift som gör det möjligt att identifiera vapnet, leverantören och

köparen. Tillverkaren skall bevara registret i fem år, även efter det att verksamheten upphört, och varje medlemsstat skall garantera att dessa uppgifter bevaras i minst tio år.

Påföljder och förverkande

I artikel 16 i direktiv 91/477/EEG anges i dag att medlemsstaterna skall fastställa sanktioner som skall tillämpas vid överträdelser av de bestämmelser som har antagits enligt direktivet och att sanktionerna bör vara tillräckligt stränga för att främja efterlevnaden av bestämmelserna. Kommissionen föreslår nu denna artikel skall ersättas med en bestämmelse av följande innebörd.

Medlemsstaterna skall fastställa ett påföljdssystem för överträdelser av de nationella bestämmelser som antas i enlighet med detta direktiv och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att dessa påföljder tillämpas. Påföljderna skall vara verkningfulla och proportionerliga och ha en avskräckande verkan. Medlemsstaterna skall som en överträdelse beteckna alla avsiktliga handlingar som syftar till olaglig tillverkning av skjutvapen samt delar till skjutvapen och ammunition, olaglig handel med skjutvapen, samt delar till skjutvapen och ammunition, eller förfälskning, utplånande eller ändring i strid med lagstiftningen om den märkningsskyldighet som föreslås. Försök till sådana handlingar, deltagande i eller anstiftan till sådana skall också betraktas som brottsliga handlingar om de utförs avsiktligt. Dessa överträdelser skall leda till förverkande av vapnet i enlighet med artikel 2 i rådets rambeslut 2005/212/RIF av den 24 februari 2005 om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott.

Regler om obrukbara vapen

I bilaga I punkt III) a i direktiv 91/477/EEG anges i dag att definitionen av skjutvapen i bilagan inte skall omfatta föremål som stämmer med definitionen men som har gjorts varaktigt obrukbara genom ett tekniskt förfarande som ett officiellt organ har garanterat eller erkänt. Kommissionen föreslår en ändring av bestämmelsen som innebär krav på att åtgärder för att göra ett vapen obrukbart skall medföra att skjutvapnets väsentliga delar gjorts definitivt oanvändbara och omöjliga att avlägsna, ersätta eller ändra med tanke på eventuell återanvändning. Vidare anges att det av bestämmelsen skall framgå att medlemsstaterna skall låta en behörig myndighet kontrollera dessa åtgärder för att garantera att de ingrepp som görs i ett skjutvapen gör det definitivt obrukbart och att det skall föreskrivas att det i samband med kontroll utfärdas ett intyg om att skjutvapnet är obrukbart eller att vapnet förses med en märkning om att det är obrukbart.

Ikraftträdande m.m.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

I Sverige finns varken något lagstadgat krav på märkning av skjutvapen vid tillverkning eller något lagstadgat krav på att föra register över vapen som tillverkas. Följaktligen finns det heller inte bestämmelser om sanktioner för underlåtenhet att märka vapen vid tillverkning. Inte heller är förfalskning, utplånande eller ändring av märkning på vapen uttryckligen sanktionerat. Kommissionens förslag kommer därför sannolikt att kräva lagändringar i dessa avseenden. Militära vapen och vapen som innehas av de brottsbekämpande myndigheterna omfattas dock inte av tillämpningsområdet för direktiv 91/477/EEG.

Vapenhandlare och reparatörer är enligt vapenlagen skyldiga att föra förteckningar över mottagna och sålda vapen. Sådana förteckningar skall bevaras i 10 år. Beroende på vad som i förslaget avses med att vapnen skall märkas "vid tillverkningen" (se nedan under Svensk ståndpunkt) kan det komma att behöva föreskrivas att sådana "vapenhandlare" skall dokumentera eventuell märkning som de vidtar.

Handel med skjutvapen, inklusive införsel, är tillståndspliktigt enligt vapenlagen. Bestämmelser om tillstånd till utförsel av handeldvapen finns i krigsmateriellagen och i krigsmaterielförordningen. Illegal handel med skjutvapen är straffbelagt enligt vapenlagen. Däremot är inte försök och anstiftan till olaglig handel straffbelagt. Sådana åtgärder torde dock kunna medföra administrativa åtgärder i form av återkallelse av tillstånd. Införsel och utförsel av vapen utan tillstånd samt försök därtill är straffbart enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling. Om lagändringar behövs eller inte beror på hur den slutliga utformningen av den föreslagna artikel 16 kommer att se ut.

I Sverige omfattas tillståndspliktiga vapen som görs obrukbara alltjämt av tillståndsplikt enligt vapenlagen och faller under definitionen av vad som avses med skjutvapen. Den föreslagna regleringen om obrukbara vapen torde därför inte få några konsekvenser för Sveriges del.

1.3 Budgetära konsekvenser

De finansiella effekterna av förslagen kan f.n. inte bedömas.

2.1 Svensk ståndpunkt

Generellt kan Sverige välkomna kommissionens förslag som i stort ligger i linje med svenska ståndpunkter. I sammanhanget kan nämnas att Sverige – liksom övriga medlemsstater i EU – har antagit FN:s instrument om spårning och märkning av små och lätta vapen.

Bestämmelserna om påföljder bör dock utformas på ett sådant sätt att det står medlemsstaterna fritt att välja påföljder; det kan vara straffrättsliga påföljder, men andra metoder måste också stå till buds. Sverige anser att gemensamma bestämmelser på straffrättens område i princip bör antas med stöd av EU-fördraget och inte EG-fördraget. Förslaget bör också förtydligas i vissa avseenden.

Förslaget är under beredning.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Endast kortfattade allmänna synpunkter har hittills framförts av medlemsstaterna. Ett antal medlemsstater – däribland Sverige – ser i varierande grad problem med den rättsliga grund kommissionen har föreslagit med hänvisning till EG-domstolens dom i mål C-176/03 kommissionen mot rådet, REG 2005 s 1-7879. Synpunkten att hänvisningarna till förverkande är ett klart fall av indirekt harmonisering av straffrätt har framförts.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Inte kända i nuläget.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remissbehandlats.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget skall under hösten diskuteras i arbetsgruppen för gränsöverskridande brottslighet (MDG).

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

2005/06:FPM110

Den rättsliga grunden är artikel 95 i EG-fördraget. Beslut fattas enligt medbeslutandeförfarandet i artikel 251 i fördraget med kvalificerad majoritet i rådet efter hörande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och med Europaparlamentets medbeslutande.

3.3 Fackuttryck/termer